

การถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบด้านเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบล นาเวียง อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑. เรื่อง เกษตรอินทรีย์

๒. เจ้าของความรู้ชื่อ นางสาวณงลักษณ์ ขจรสมบัติ อายุ ๔๔ ปี อาชีพ เกษตรกร

๒.๔ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๓-๕๑๔๕๙๑๙

๓. ความเป็นมา

นางสาวณงลักษณ์ ขจรสมบัติ เป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตร/มีการปลูกพืชหลากหลายชนิด รวมทั้งการหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ ซึ่งดำเนินการมาแล้ว ๒ ปี ภายใต้กลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์บ้านหนองบัว ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลีสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เป็นผู้ที่ให้ความสนใจเรื่องการผลิตพืชอินทรีย์ ถือเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตร โดยปัจจุบันเป็นผู้ตรวจประเมินภายในของกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านหนองบัว ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรด้านการผลิตข้าวอินทรีย์หลายครั้ง และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการผลิตข้าวอินทรีย์และการปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ของตนเอง ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ รวมทั้งสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าวอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

๔.๑ การจัดการแปลง

มีการแยกแปลงผลิตข้าวอินทรีย์กับข้าวปกติอย่างชัดเจน มีการยกคันนาสูงและปลูกพืชตามคันนาเพื่อเป็นแนวกันชน ป้องกันมลพิษจากสภาวะแวดล้อม มีการไถเตรียมดินโดยไถกลบตอซังเพื่อให้ย่อยสลาย และใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ในการเพาะปลูกด้วยการหว่าน

๔.๒ การจัดการธาตุอาหาร

มีการไถกลบตอซังข้าวเพื่อให้เศษฟางข้าวย่อยสลายเป็นธาตุอาหารของข้าว และใช้ปุ๋ยคอกทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตข้าว รวมทั้ง มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ในแปลงนา โดยใช้วัสดุตามธรรมชาติเป็นส่วนผสม

๔.๓ การจัดการศัตรูพืช

ใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อราบีเวอร์เรีย ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ทดแทนการฉีดพ่นสารเคมี

๔.๔ การจัดการผลผลิต/ช่องทางการตลาด

เก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน ทำเมล็ดพันธุ์ และจำหน่ายให้กับโรงสี การทำพันธะสัญญากับบริษัท ทำให้มีแหล่งผลิตที่แน่นอน

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

องค์ความรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ดีที่สุด คือ การจัดการอย่างครบวงจร มีการวางแผนชัดเจนทั้งกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ การผลิต โดยการจัดการแปลงพืช การจัดการธาตุอาหาร การจัดการศัตรูข้าว ที่เป็นไปตามกระบวนการผลิตฟาร์มอินทรีย์ ไปจนถึงปลายน้ำ คือ การตลาด ซึ่งมีการจัดหาช่องทางตลาดที่หลากหลายและแน่นอน

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๖.๑ ความขยันหมั่นเพียร มีความมานะ อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

๖.๒ ความใฝ่รู้ หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ จากเกษตรกรต้นแบบรายอื่นที่ประสบความสำเร็จ สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ให้ตนเอง ด้วยการเข้ารับการอบรมด้านการเกษตรหลักสูตรต่างๆ

๖.๓ การค้นหาช่องทางความสำเร็จ มีการจัดการด้านการตลาด มีแผนการตลาดที่ชัดเจน โดยเฉพาะการเสาะหาและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้ได้มากขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้มากขึ้น

๗. แนวคิดในการ

ทำงาน

๑. การผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ดี ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบต่อด้านสุขภาพของผู้บริโภคเป็นสำคัญ
๒. การสร้างรายได้ในอาชีพเกษตรกรจะต้องหาวิธีทำให้ครอบครัวมีรายได้เข้ามาได้ตลอดปี โดยการผลิตสินค้าที่มีความหลากหลาย นอกจากข้าวที่สามารถผลิตได้เพียงปีละครั้ง จะต้องผลิตพืชชนิดอื่นที่สามารถสร้างรายได้ให้เราได้ตลอดปี

๘. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

ระบบเกษตรกรรมที่จะนำไปสู่การเกษตรยั่งยืน โดยมีรูปแบบที่ดำเนินการมีลักษณะใกล้เคียงกัน และทำให้ ผู้ปฏิบัติมีความสับสนในการให้ความหมายและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ได้แก่ ระบบเกษตรผสมผสานและระบบ ไร่นาส่วนผสม ในที่นี้จึงขอให้คำจำกัดความรวมทั้งความหมายของคำทั้ง ๒ คำ ดังต่อไปนี้

ระบบเกษตรผสมผสาน (Integrated Farming System) เป็นระบบการเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกื้อกูล ประโยชน์ต่อกัน และกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกันนี้อาจจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ก็ได้ ระบบเกษตรผสมผสานจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีการวางรูปแบบ และดำเนินการ โดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรม แต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม มีการใช้แรงงาน เงินทุน ที่ดิน ปัจจัย การผลิตและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรู้จักนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตชนิดหนึ่งมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์กับการผลิตอีกชนิดหนึ่งกับการผลิตอีกชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดภายในไร่แบบครบวงจร ตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าว เช่น การเลี้ยงไก่ หรือสุกรบนบ่อปลา การเลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงผึ้งในสวนผลไม้ เป็นต้น

ตามแนวคิดดังกล่าวมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

- ๑) ต้องมีกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่ ๒ กิจกรรมขึ้นไป
- ๒) ต้องเกิดการเกื้อกูลประโยชน์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ

๙. ผู้ดำเนินการถอดองค์ความรู้

ชื่อ-สกุล นางสาววิญดา มุลขารี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร